

Regelbunden tillsyn i Hamreskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Västerås kommun och besökt Hamreskolan den 29 april 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 februari 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hamreskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Hamreskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever

Hamreskolan	Antal elever
Förskoleklass	48
Grundskola	294

Källa: Uppgifter från Hamreskolan i samband med tillsynen år 2009

Hamreskolan ligger i område Öster i Västerås kommun och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan leds av en rektor vilken även ansvarar för förskola och fritidshem inom området.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten beskrivs i separata rapporter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Hamreskolan är en skola med förskoleklass och årskurserna 1-5 och således saknas nationell statistik avseende måluppfyllelse.

Enligt uppgift från Hamreskolan gällande årskurs 5 år 2008 har 96 procent av eleverna uppnått målen i ämnet matematik, 96 procent i svenska, 90 procent i engelska samt 98 procent i ämnet slöjd. För skolans övriga ämnen redovisas att samtliga elever nått målen.

Resultaten för matematik har år 2008 förbättrats i jämförelse med år 2007 och för ämnet svenska redovisas att samma andel elever nådde målen båda åren. Skolan har inte redovisat något resultat för övriga ämnen år 2007, varför någon jämförelse inte kan göras

Skolinspektionen bedömer att Hamreskolan huvudsakligen når målen i läroplanen och kursplanerna.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnedområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen. Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner för Hamreskolan och dessa innehåller inte några skriftliga omdömen gällande elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Vidare är planerna inte tydligt framåtsyftande och kort- och långsiktiga mål samt skolans insatser med utgångspunkt i de nationella målen framgår inte klart. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att de individuella utvecklingsplanerna motsvarar förordningens krav.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering

I kapitel 2 i Lpo 94, "Mål och riktlinjer" framgår att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

I intervjuer med lärare och skolledning i Hamreskolan framkommer att det finns

en osäkerhet kring hur man som lärare ska förhålla sig till målen att sträva mot som utgångspunkt för planering och genomförande av undervisningen. Exempelvis beskrivs målen vara en högre form av mål att uppnå som ska nås när eleven nått de mål att uppnå som beskrivs i kursplanerna för årskurs 5.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver försäkra sig om att alla lärare är införstådda med innebörden av målen att sträva mot och att dessa anger inriktningen på skolans utbildning.

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av i Hamreskolan saknas en tydlig beskrivning av vilka elevens behov är. Det framgår inte heller hur de planerade åtgärderna ska utvärderas.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att åtgärdsprogrammen uppfyller förordningens krav.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras

under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som har samband med ovan nämnda diskrimineringsgrunder. Det finns inget hinder för skolan att föra samman dessa två planer i ett dokument. Skolinspektionen bedömer dock endast skolans plan mot kränkande behandling.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Tillsynen visar att Hamreskolans likabehandlingsplan saknar en beskrivning av planerade åtgärder utifrån en kartläggning av verksamhetens behov. Eleverna har inte medverkat i arbetet med planen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att skolans plan mot kränkande behandling fullt ut svarar mot skollagens krav.

Vidare vill Skolinspektionen påpeka att det av planens namn bör framgå att den gäller för skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. antalet timmar för ämnen och elevens val och det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid). Tillsynen av Hamreskolan visar att eleverna inte ges elevens val. Enligt uppgifter från skolan har timmar motsvarande det som ska ges i elevens val fördelats på andra ämnen. Teknikämnet ges i mycket begränsad omfattning och ämnet finns inte upptaget i skolans timplan. Skolinspektionen bedömer att skolan inte anordnar elevens val i enlighet med författningarnas krav.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

10 (13)

Motivering
I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Enligt 2 kap. 17 § grundskoleförordningen ska eleverna som språkval erbjudas minst två av de moderna språken franska, spanska och tyska. Som språkval för en elev ska i stället erbjudas bland annat följande språk, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det: svenska, för elever som i övrigt får undervisning i svenska, och engelska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett sådant språk, om minst fem elever väljer språket. I Hamreskolan erbjuds svenska och engelska som språkval endast dem som behöver särskilt stöd i ämnet. Skolinspektionen bedömer därför att åtgärder behöver vidtas så att språkvalet anordnas i enlighet med förordningens krav.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	Ej relevant-	Ej relevant

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. I tillsynen framkommer att Hamreskolan arrangerar friluftsdagar med skidåkning som ett valfritt alternativ och för detta får eleverna betala mellan 250-600

kronor.

Enligt Skolinspektionens bedömning kan inte 250-600 kronor anses vara en obetydlig kostnad i skollagens mening, trots att det ges som ett frivilligt alternativ för eleverna. Skolan behöver därför vidta åtgärder så att skollagens krav på en avgiftsfri utbildning uppfylls.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

12 (13)

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.**

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Skolinspektionen har tagit del av Hamreskolans kvalitetsredovisning för år 2008 som innehåller beskrivningar av skolans resultat, analys och bedömningar av måluppfyllelsen i förhållande till nationella mål samt åtgärder som behöver vidtas för bättre måluppfyllelse. Dock har elever och vårdnadshavare inte medverkat i arbetet med att utarbeta kvalitetsredovisningen. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att kvalitetsredovisningen till fullo uppfyller förordningens krav.

Stockholm 13 november 2009

Ann-Sofi Pihlgren

Maria Axelsson